

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18.06.2008, sp. zn. 29 Odo 963/2006, ECLI:CZ:NS:2008:29.ODO.963.2006.1

Číslo: 110/2008

Právní věta:

Právním úkonem úpadce, který ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 328/1991 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2007 poškozuje konkursní podstatu, je i kupní smlouva, kterou úpadce (jako prodávající) zpeněží po prohlášení konkursu majetek náležející do jeho konkursní podstaty za obvyklou kupní cenu, kterou nepředá do konkursní podstaty a použije ji pro vlastní potřebu.

Právo správce konkursní podstaty sepsat určitý majetek do konkursní podstaty se nepromlčuje.

Právo správce konkursní podstaty uplatnit neúčinnost právního úkonu ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 328/1991 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2007 se promlčuje.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.06.2008

Spisová značka: 29 Odo 963/2006

Číslo rozhodnutí: 110

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Konkurs, Promlčení

Předpisy: § 100 odst. 2 písm. f) předpisu č. 40/1964Sb.

§ 101 odst. 2 písm. f) předpisu č. 40/1964Sb.

§ 14 odst. 1 písm. a) předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

§ 14 odst. 1 písm. d) předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

§ 145 odst. 2 písm. f) předpisu č. 40/1964Sb.

§ 15 odst. 1 písm. d) předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

§ 16 odst. 1 písm. d) předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

§ 18 odst. 1 písm. d) předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

§ 19 odst. 2 písm. d) předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

§ 31 odst. 2 písm. f) předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbirkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 3. 3. 2005 K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích vyhověl vylučovací žalobě podané žalobci a) V. B. a b) M. B. vůči žalovanému správci konkursní podstaty

úpadkyně R. M. a vyloučil ve výroku označené nemovitosti (rekreační chatu se dvěma pozemky) ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně (šlo o v pořadí druhý rozsudek soudu prvního stupně, když jeho první – zamítavý – rozsudek ze dne 21. 8. 2003 zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 26. 2. 2004 a věc vrátil k dalšímu řízení).

Soud dospěl po provedeném dokazování k závěru, že kupní smlouva ze dne 9. 7. 1999, kterou úpadkyně (jako prodávající) převedla nemovitosti do vlastnictví žalobců (jako kupujících) za dohodnutou kupní cenu ve výši 1 150 000 Kč (dále též jen „kupní smlouva“) v průběhu konkursu vedeného na majetek úpadkyně, je vůči konkursním věřitelům účinná. Dodal, že kupní cena odpovídala ceně, za kterou se nemovitosti prodávaly na trhu, takže není rozhodné, že kupní cena nebyla zaplacená správci konkursní podstaty (nýbrž k rukám manžela úpadkyně P. M.). Za rozhodující měl soud výši kupní ceny, z čehož dovodil, že právní úkon nepoškozuje konkursní podstatu a je pro ni z hlediska hospodářského efektu výhodný. Správce konkursní podstaty je v takovém případě oprávněn požadovat vydání plnění, které patří do konkursní podstaty, a to jak od kupujícího (správně kupujících) tak od úpadkyně, popřípadě od jejího manžela.

K odvolání žalovaného V r c h n í s o u d v Praze rozsudkem ze dne 8. 2. 2006 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl.

Odvolací soud – cituje ustanovení § 6, § 14 odst. 1 písm. a) a d) a § 19 odst. 1 a 2 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), a vycházejí ze skutkového stavu věci zjištěného soudem prvního stupně – dospěl k těmto (odlišným) právním závěrům:

1) Dovodil, že ustanovení § 14 odst. 1 písm. d) ZKV se vztahuje i na řízení o povolení vkladu (práva) do katastru nemovitostí (dále též jen „vkladové řízení“), a to proto, že je-li konkurs na majetek dlužníka (ve smyslu převodce či prodávajícího) prohlášen před zahájením vkladového řízení, patří nemovitost, které se zápis týká, do konkursní podstaty (jejím vlastníkem je stále úpadce).

Řízení před příslušným katastrálním úřadem může být v takovém případě zahájeno (podle odvolacího soudu) jen na návrh správce konkursní podstaty. Zápis vlastnického práva a jiných práv do katastru nemovitostí, provedený až po prohlášení konkursu (na majetek dlužníka – převodce), se tedy týká majetku konkursní podstaty, neboť postihuje některou z obsahových složek úpadcova vlastnického (spoluvlastnického) práva k nemovitosti. Odtud podle odvolacího soudu plyne, že účinky spočívající v nemožnosti zahájit vkladové řízení ohledně nemovitosti jinou osobou než správcem konkursní podstaty (dle § 14 odst. 1 písm. d) ZKV) se týkají nemovitostí, které ve smyslu § 6 ZKV tvoří konkursní podstatu.

2) Soudu prvního stupně vytkl, že skutečnosti, které jej vedly k názoru o účinnosti kupní smlouvy vůči konkursním věřitelům, v podstatě zkoumal z hlediska ustanovení § 15 odst. 1 ZKV, které však nedopadá na právní úkony úpadce učiněné po prohlášení konkursu.

3) Nesouhlasil s názorem soudu prvního stupně, že kupní smlouva je vůči konkursním věřitelům účinná, akcentuje, že k uzavření kupní smlouvy (úpadkyní) došlo po prohlášení konkursu na majetek úpadkyně, tedy poté, co oprávnění nakládat s majetkem konkursní podstaty přešlo (podle § 14 odst. 1 písm. a) ZKV) na správce konkursní podstaty úpadkyně. Proto měl odvolací soud kupní smlouvu za neúčinnou vůči konkursním věřitelům (jelikož jejím uzavřením bylo porušeno dispoziční oprávnění správce konkursní podstaty týkající se majetku konkursní podstaty), dodává, že z téže příčiny nemohlo být ani „platně vloženo“ vlastnické právo žalobců k nemovitostem (do katastru nemovitostí), když návrh na takový vklad mohl podat jen správce konkursní podstaty.

Okolnost, že žalobci jsou zapsáni jako vlastníci nemovitostí v katastru nemovitostí, nepokládal odvolací soud za rozhodnou, odkazuje potud na § 20 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrálního zákona).

Na výše uvedeném základě odvolací soud uzavřel, že žalobcům nesvědčí právo nepřipouštějící soupis věcí do konkursní podstaty a žalobě proto nemůže být vyhověno.

Žalobci podali proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, namítajíce, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požadujíce, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatelé v dovolání nejprve popisují průběh řízení, akcentujíce závazný právní názor obsažený ve zrušujícím usnesení odvolacího soudu ze dne 26. 2. 2004, opírající se o závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího soudu uveřejněném pod číslem [34/1999](#) Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek – dále též jen „R 34/1999“ (konkrétně názor, že neúčinnost smlouvy je třeba spojovat nikoliv s tím, že na jejím základě bylo plněno někomu jiném než správci konkursní podstaty, ale s tím, že je neúčinná proto, že poškozuje konkursní podstatu, tedy že v důsledku jejího uzavření by se zmenšil majetek konkursní podstaty v neprospěch konkursních věřitelů). Poukazují dále na to, že soud prvního stupně v rozsudku ze dne 3. 3. 2005 dovodil, že nedošlo k poškození konkursní podstaty (že z hlediska hospodářského efektu je kupní smlouva pro konkursní podstatu výhodná a že správce konkursní podstaty může žádat plnění od jejích účastníků).

Na tomto základě dovolatelé nesouhlasí s odlišným závěrem formulovaným v napadeném rozhodnutí.

Dále dovolatelé uvádějí, že do nemovitostí ke dni podání vylučovací žaloby investovali již cca 300 000 Kč a kladou otázku, zda vzhledem k běhu času by vůbec bylo možné od kupní smlouvy odstoupit (nehledě k tomu, že by došlo k „disproporci mezi vloženými prostředky do zlepšení nemovitostí, a dále i s ohledem na inflaci a podobně“).

Je-li na druhé straně dovozováno, že správce konkursní podstaty může věc sepsat do konkursní podstaty kdykoliv, je tím dle dovolatelů narušováno jedno z jejich základních práv, totiž právo vlastnické, zajištěné Listinou základních práv a svobod.

Dovolatelé rovněž zdůrazňují, že z výpovědi svědka M. plyne, že správce konkursní podstaty musel vědět o existenci nemovitosti v B. a o tom, že by mohla a měla být zapsána do konkursní podstaty, i o tom, že nemovitost byla prodávána prostřednictvím vícera realitních kanceláří a nakonec byla prodána žalobcům. Částku 1 150 000 Kč vyplatili částečně před pracovníky realitní kanceláře.

S přihlédnutím k tomu, že kupní smlouvou nedošlo k poškození konkursní podstaty, a dovolávající se [R 34/1999](#), dovolatelé uzavírají, že napadeným rozhodnutím odvolacího soudu nebyla nalezena spravedlnost a toto rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Žalovaný ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout podle § 243b odst. 1 o. s. ř. jako zjevně bezdůvodné, máje závěry obsažené v napadeném rozhodnutí za správné a odkazuje na ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) ZKV, s tím, že toto zákonné ustanovení neklade žádné další podmínky neúčinnosti právního úkonu úpadce učiněného po prohlášení konkursu (neúčinností je přímým zákonným důsledkem takového jednání). Proto není podstatné, jakou částku žalobci do nemovitostí vložili, ani to, kdy došlo k soupisu nemovitostí do konkursní podstaty.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Se zřetelem k bodům 2. a 3. článku II. zákona č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 4. 2005.

Dovolání je přípustné dle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto, v hranicích právních otázek vymezených dovoláním, zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem v otázce výkladu neúčinnosti právního úkonu dle § 14 odst. 1 písm. a) ZKV.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Pro právní posouzení věci jsou pak rozhodné především skutkové závěry, podle kterých:

1) Usnesením ze dne 25. 1. 1999 prohlásil Krajský soud v Hradci Králové konkurs na majetek dlužnice R. M.

2) Úpadkyně a její manžel (P. M.) jako prodávající uzavřeli dne 9. 7. 1999 s dovolateli (jako kupujícími) kupní smlouvu, jejíž předmětem byla rekreační chata se dvěma pozemky (a movité věci coby vnitřní zařízení chaty) ve společném jmění manželů M., za dohodnutou kupní cenu ve výši 900 000 Kč za nemovitosti a 250 000 Kč za movité věci. Právní účinky vkladu vlastnického práva k nemovitostem do katastru nemovitostí nastaly k 13. 7. 1999.

3) Dohodnutou kupní cenu uhradili kupující co do částky 60 000 Kč (zálohově) realitní kanceláři, která prodej zprostředkovala, a ve zbývajícím rozsahu (při podpisu kupní smlouvy) k rukám prodávajícího P. M., který ji použil pro sebe.

4) Nemovitosti jsou zapsány v katastru nemovitostí jako majetek ve společném jmění manželů (dovolatelů).

5) Dopisem ze dne 30. 12. 2002 oznámil správce konkursní podstaty úpadkyně dovolatelům, že nemovitosti sepsal (k 28. 6. 2002) do konkursní podstaty úpadkyně.

Podle ustanovení § 14 odst. 1 ZKV, prohlášení konkursu má, mimo jiné, tyto účinky:

a) oprávnění nakládat s majetkem podstaty přechází na správce. Právní úkony úpadce, týkající se tohoto majetku, jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné. Osoba, která uzavřela s úpadcem smlouvu, může od ní odstoupit, ledaže v době jejího uzavření věděla o prohlášení konkursu;

(...)

d) řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, mohou být zahájena jen na návrh správce nebo proti správci; jde-li o pohledávky, které je třeba přihlásit v konkursu (§ 20 odst. 1), může být řízení, s výjimkou řízení o výkon rozhodnutí, zahájeno jen za podmínek uvedených v § 23 a 24.

V této podobě platilo citované ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání již v době prohlášení konkursu na majetek dlužnice (25. 1. 1999) a od té doby nedoznalo změn (až do 1. 1. 2008, kdy byl zákon o konkursu a vyrovnání zrušen zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení /insolvenčním zákonem/ s tím, že ve dříve zahájených konkursních řízeních se podle něj i nadále postupuje).

Dle ustanovení § 18 odst. 1 ZKV (ve znění účinném k 25. 1. 1999), soupis podstaty (dále jen „soupis“) provede správce podle pokynů soudu za použití seznamu předloženého úpadcem a za součinnosti věřitelského výboru.

Také toto ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání nebylo dotčeno pozdějšími novelizacemi. S účinností od 1. 5. 2000 (novelou provedenou zákonem č. 105/2000 Sb.), však bylo v ustanovení § 18 ZKV výslovně zakotveno, že soupis je listinou, která správce opravňuje ke zpeněžení sepsaného majetku. Do soupisu se zapisují i věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, které nenáleží úpadci (§ 6 odst. 3), ale mají být zpeněženy; jejich zapsání do soupisu je správce povinen oznámit jejich vlastníku nebo jiné osobě, která s nimi nakládá, a jde-li o nemovitosti, i příslušnému katastrálnímu úřadu. Na žádost osoby, která uplatňuje svá práva k věci, právu nebo jiné majetkové hodnotě, vydá správce osvědčení o tom, zda konkrétní věc, právo nebo jiná majetková hodnota byla nebo nebyla zapsána do soupisu podstaty (odstavec 2). Tamtéž bylo doplněno, že jakmile je věc, právo nebo jiná majetková hodnota zapsána do soupisu, může s ní nakládat pouze správce nebo osoba, již k tomu dal správce souhlas (odstavec 3).

Tato dikce § 18 odst. 2 a 3 ZKV již později změn nedoznala. Na tomto místě je však žádoucí poznamenat, že závěry promítnuté od 1. 5. 2000 v textu § 18 odst. 2 a 3 ZKV dovozovala soudní praxe před uvedeným datem výkladem (srov. bod XXIX., str. 197-199 /373-375/, stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, [Cpjn 19/98](#), uveřejněného pod číslem 52/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek – dále též jen „stanovisko č. 1“).

Dle ustanovení § 19 ZKV (ve znění účinném v době soupisu, tj. v červnu 2002, které později nedoznalo změn), jsou-li pochybnosti, zda věc, právo nebo jiná majetková hodnota náleží do podstaty, zapíše se do soupisu podstaty s poznámkou o nárocích uplatněných jinými osobami anebo s poznámkou o jiných důvodech, které zpochybňují zařazení věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty do soupisu (odstavec 1). Soud uloží tomu, kdo uplatňuje, že věc, právo nebo jiná majetková hodnota neměla být do soupisu zařazena, aby ve lhůtě určené soudem podal žalobu proti správci. V případě, že žaloba není včas podána, má se za to, že věc, právo nebo jiná majetková hodnota je do soupisu pojata oprávněně (odstavec 2).

Podle ustanovení § 145 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném k 25. 1. 1999 (jež je i stávajícím zněním zákona), obvyklou správu majetku náležejícího do společného jmění manželů může vykonávat každý z manželů. V ostatních záležitostech je třeba souhlasu obou manželů; jinak je právní úkon neplatný.

Ustanovení § 100 (v podobě, jež od 25. 1. 1999 nedoznala změn) zní:

(1) Právo se promlčí, jestliže nebylo vykonáno v době v tomto zákoně stanovené (§ 101 až 110). K promlčení soud přihlédně jen k námitce dlužníka. Dovolá-li se dlužník promlčení, nelze promlčené právo věřiteli přiznat.

(2) Promlčují se všechna práva majetková s výjimkou práva vlastnického. Tím není dotčeno ustanovení § 105. Zástavní práva se nepromlčují dříve, než zajištěná pohledávka.

(3) Nepromlčují se rovněž práva z vkladů na vkladních knížkách nebo na jiných formách vkladů a běžných účtech, pokud vkladový vztah trvá.

V tomto skutkovém a právním rámci se Nejvyššímu soudu otevírá k zodpovězení několik právních otázek, a to:

1/ Posouzení vlivu běhu času na právo správce konkursní podstaty sepsat určitý majetek do konkursní podstaty úpadce.

2/ Posouzení neúčinnosti právního úkonu ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) ZKV.

3/ Posouzení právního úkonu týkajícího se společného jmění úpadce a jeho manžela.

1) Ke vlivu běhu času na právo správce konkursní podstaty sepsat určitý majetek do konkursní podstaty úpadce:

Dovolatelé v časově neomezeném právu správce konkursní podstaty přikročili k soupisu určitého majetku do konkursní podstaty úpadce spatřují neústavní zásah do svého vlastnického práva. Ze spisu se k tomu podává, že dovolatelé při jednání konaném u soudu prvního stupně dne 21. 8. 2003 vznesli námitku promlčení, namítajíce, že zařazení nemovitostí do konkursní podstaty jim bylo oznámeno po čtyřech letech a že nelze zapisovat věci do konkursní podstaty po neomezenou dobu (např. 10 - 20 let).

Povahu soupisu majetku konkursní podstaty a předpokládaný postup správce konkursní podstaty při soupisu majetku konkursní podstaty popsal Nejvyšší soud podrobně již ve stanovisku č. 1, pod bodem XXIX. (str. 197-199 /373-375/). Zde především formuloval a odůvodnil závěr, že provedení soupisu majetku patřícího do konkursní podstaty patří k jednomu ze základních úkolů správce konkursní podstaty. Soupis podstaty tvoří právní podklad pro zpeněžení majetku patřícího do podstaty; zpeněžen může být jen ten majetek, který byl sepsán, a správce je povinen zpeněžit veškerý sepsaný majetek, ledaže by byl ze soupisu zákonem stanoveným způsobem vyloučen.

Tamtéž Nejvyšší soud vysvětlil, že správce konkursní podstaty zařadí do soupisu majetku konkursní podstaty každou věc, pohledávku nebo právo mající majetkovou hodnotu, o nichž má za to, že patří nebo mohou patřit do podstaty, i když tu je pochybnost, zda do podstaty skutečně patří. O tom, u kterých věcí jsou pochybnosti, zda náleží do podstaty, a o důvodech, které k těmto pochybnostem vedou (včetně nároků uplatněných jinými osobami), správce vyrozumí konkursní soud. Konkursní soud důvody zpochybňující zařazení věci do soupisu posoudí; podaří-li se pochybnosti odstranit, vydá správci pokyn, aby věc ze soupisu vyřadil, popřípadě aby věc sepsal bez poznámky. Osoby, které k věci uplatnily právo nepřipouštějící její soupis, konkursní soud - nebylo-li možné námitkám těchto osob uplatněným u správce konkursní podstaty nebo u konkursního soudu zcela vyhovět a věc ze soupisu vyřadit - usnesením vyzve, aby svůj nárok uplatnily tzv. vylučovací žalobou podanou proti správci, kterou se budou domáhat vyloučení věci ze soupisu (srov. k tomu shodně i důvody rozsudku Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem [81/2005](#) Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - dále též jen „R 81/2005“).

Přitom soupis majetku konkursní podstaty jako takový je procesním úkonem správce konkursní podstaty (obdobně jako soupis majetku pořizovaný soudním vykonavatelem nebo soudním exekutorem při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci), s jehož existencí (pořízením) žádná majetková práva spojená nejsou. Jeho prostřednictvím se navenek projevuje mínění správce konkursní podstaty o tom, který majetek (která aktiva) pokládá pro účely uspokojení věřitelů za úpadcův (nebo na který majetek takto pohlíží bez zřetele k tomu, že jej formálně vlastní osoba odlišná od úpadce). Tento procesní charakter soupisu se projevuje i způsobem ochrany poskytované zákonem o konkursu a

vyrovnání osobám, které zpochybňují zařazení určitého majetku do konkursní podstaty úpadce. Děje se tak právě vylučovací žalobou podle § 19 odst. 2 ZKV. Jde o procesní žalobu, jejímž prostřednictvím se pro dobu trvání konkursu konečným způsobem vymezuje příslušnost určitého majetku ke konkursní podstatě a ve které se soud o právu založeném předpisy práva hmotného vyjadřuje jen jako o otázce předběžné. V řízení o této žalobě jde o to, zda je dán (jakýkoliv) důvod, pro který má být dotčený majetek ze soupisu vyloučen, nebo zda je zde (jakýkoliv) důvod, jenž vyloučení majetku ze soupisu ve vztahu ke konkrétnímu vylučovateli brání (srov. shodně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2006, sp. zn. [29 Odo 51/2005](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 12, ročník 2006, pod číslem 179). V již zmíněném [R 81/2005](#) k tomu Nejvyšší soud vysvětlil, že nárok z tzv. lepšího „hmotného“ práva se byť jen formou peněžité náhrady za zpeněžený majetek může prosadit (vůči osobám, mezi které byl rozdělen výtěžek zpeněžení sepsaného majetku) dokonce i po prohraném sporu o vylučovací žalobě a po zrušení konkursu.

Z řečeného vyplývá, že není-li se soupisem majetku konkursní podstaty jako takovým spojen vznik, změna či zánik „hmotného“ majetkového práva, nelze ani uvažovat o promlčení práva určitý majetek sepsat. Neexistuje ostatně žádný rozumný důvod, pro který by správce konkursní podstaty měl být omezen v právu přikročit k soupisu úpadcova majetku do konkursní podstaty, vyjde-li jeho existence najevo a jde-li o majetek, který je pro konkursní podstatu přínosem. Absurdní a nesmyslná je naopak představa, podle které by úpadce měl v důsledku prostého plynutí času těžit z toho, že svůj majetek před konkursními věřiteli a správcem konkursní podstaty tajil a skrýval (obdobně nepřiléhavě se takový úsudek jeví i v exekučních souvislostech).

Uzavřel-li proto odvolací soud již ve zrušujícím usnesení ze dne 26. 2. 2004 (z něž v tomto ohledu zjevně vyšel i v napadeném rozhodnutí), že právo správce konkursní podstaty sepsat určitý majetek do konkursní podstaty se nepromlčuje, jde o závěr správný.

Dovolatelé přehlížejí, že plynutí doby sice nemá vliv na právo správce konkursní podstaty sepsat určitý majetek do konkursní podstaty úpadce, že se však může projevit ve vztahu k majetkovému právu, jež bylo důvodem soupisu, ve sporu o vyloučení sepsaného majetku ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadce.

Typickým příkladem uvedeného může být např. smlouva, kterou úpadce převedl vlastnictví k movité věci a která je z nějaké příčiny neplatná. Jde-li o neplatnost absolutní, je významné, zda v době soupisu náleželo příslušné majetkové právo do konkursní podstaty úpadce např. i po přihlédnutí k institutu vydržení. Při neplatnosti relativní bude určující, zda se jí správce konkursní podstaty v zákonem určené lhůtě dovolal (srov. § 40a obč. zák.).

Jinak řečeno, soupis majetku konkursní podstaty je úkonem, jehož prostřednictvím se navenek projevuje také mínění správce konkursní podstaty o tom, zda majetek nacházející se v držení nebo dokonce ve vlastnictví osob odlišných od úpadce lze sepsat do konkursní podstaty úpadce i s přihlédnutím k době, která v mezidobí plynula (zda majetková práva, jež jinak svědčila úpadci, nebyla v mezidobí /k okamžiku soupisu/ oslabena /např. zda se nepromlčela/ nebo zda dokonce nezanikla /např. zda třetí osoba nevydržela vlastnictví/).

Majetkovým právem, jež se podle obecné úpravy obsažené v občanském zákoníku promlčuje (srov. § 100 obč. zák.), přitom je i právo uplatnit neúčinnost právního úkonu.

Tento závěr je u právních úkonů neúčinných ze zákona podle § 15 ZKV nebo u právních úkonů, jejichž neúčinnost byla vyslovena na základě odpůrcí žaloby dle § 16 ZKV, seznatelný z ustanovení § 15 odst. 2 ZKV, potažmo z ustanovení § 16 odst. 4 ZKV. Není zde žádný zákonný důvod, pro který by bylo lze vyloučit promlčení nároku na peněžitou náhradu za plnění z neúčinného právního úkonu nebo z odporovatelného právního úkonu, stejně jako není zákonem vyloučeno promlčení práva na

vydání plnění z neúčinného právního úkonu nebo z odporovatelného právního úkonu do konkursní podstaty, šlo-li ze strany dlužníka o plnění peněžité.

Na závěr o promlčitelnosti práva uplatnit neúčinnost právního úkonu (ať již jde o neúčinnost dle § 15 nebo dle § 14 odst. 1 písm. a/ ZKV) nemá vliv ani to, že u majetku, který má být do konkursní podstaty navrácen (jako dlužníkovu plnění z neúčinného právního úkonu) v naturální podobě (typicky u věcí), správce konkursní podstaty uplatňuje neúčinnost soupisem takového majetku do konkursní podstaty (srov. k tomu shodně stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2007, [Opjn 8/2006](#), uveřejněné pod číslem 74/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, str. 459 /739/ – dále též jen „stanovisko č. 2“). Jiný závěr by v těchto případech vedl k absurdnímu závěru, že osoba, která takový majetek získala jako úpadcovo plnění z neúčinného – leč platného – právního úkonu, by na tom byla v některých případech hůře, než kdyby o šlo o právní úkon absolutně neplatný; osoba, která není vlastníkem věci, ji může nabýt vydržením, vlastník věci (jímž je i nabyvatel věci coby plnění z neúčinného právního úkonu) však již (logicky) nikoliv.

S přihlédnutím k tomu, že právní účinky vkladu vlastnického práva podle kupní smlouvy z 9. 7. 1999 nastaly 13. 7. 1999 a že správce konkursní podstaty úpadkyně přikročil k soupisu nemovitostí do konkursní podstaty (a neúčinnost ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a/ ZKV tím uplatnil) v červnu 2002, byla obecná tříletá promlčecí doba (§ 101 obč. zák.) k uplatnění neúčinnosti kupní smlouvy zachována (nehledě k tomu, že – jak patrně z reprodukce jejich námítky výše – dovolatelé ve vztahu k tomuto právu námítku promlčení ani nevnesli).

2) K neúčinnosti právního úkonu ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) ZKV:

Úvahy odvolacího soudu založené na výkladu § 14 odst. 1 písm. d) ZKV ve vztahu k řízení o zápisu vkladu vlastnického práva k nemovitostem (dále též jen „vkladové řízení“), ústící v závěr, že nemohlo být „platně vloženo“ vlastnické právo žalobců k nemovitostem do katastru nemovitostí, jsou nepřiléhavé z příčin popsaných Nejvyšším soudem v rozsudcích uveřejněných pod čísly [29/2007](#) a [57/2007](#) Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, na které se v podrobnostech odkazuje. Především se v této souvislosti zdůrazňuje, že z prvního z označených rozhodnutí plyne nesprávnost úvahy, podle které by osobou oprávněnou podat návrh na zahájení vkladového řízení měl být jen správce konkursní podstaty prodávajícího (a nikoliv již druhá smluvní strana). Z druhého z označených rozhodnutí se především podává, že ve vkladovém řízení nemají žádného významu úvahy o „neplatném vložení“ vlastnického práva. Ve správním řízení a rozhodování je nutno posuzovat jen případnou nicotnost správního aktu (správního rozhodnutí), o kterou v dané věci jít nemůže. Terminologie užitá odvolacím soudem nevystihuje podstatu zkoumaného problému a vybočuje z mezí přezkumu správních aktů mimo rámec správního soudnictví, tak jak jsou pro obecné soudy nastaveny ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (srov. jeho rozsudky uveřejněné pod čísly [9/1999](#) a [11/2000](#) Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

K tomu Nejvyšší soud dodává, že úvaha odvolacího soudu by ve svém důsledku znamenala, že právní úkon, jímž úpadce po prohlášení konkursu nakládá s nemovitostmi náležejícími do jeho konkursní podstaty a evidovanými v katastru nemovitostí, by ve skutečnosti nikdy nebyl završen. Smlouvou uzavřenou s úpadcem jako prodávajícím by kupující získal právní důvod nabytí vlastnického práva (*titulus adquirendi*), leč bez účasti správce konkursní podstaty úpadce by chyběl právní způsob nabytí (*modus adquirendi*). Tak tomu ovšem není.

Především nelze v této souvislosti pominout závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího soudu uveřejněném pod číslem [41/2001](#) Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, na který se v podrobnostech odkazuje. Tam Nejvyšší soud uzavřel, že u právních úkonů, na jejichž základě práva vznikají vkladem do katastru nemovitostí, lze ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. považovat za dlužníkem učiněný právní úkon, popř. za právní úkon, k němuž došlo mezi dlužníkem a osobami

jemu blízkými, jen takový právní úkon, na jehož základě bylo vloženo právo do katastru nemovitostí. Jakkoli se citovaný závěr váže k institutu, u kterého se neúčinnost právního úkonu prosazuje až rozhodnutím soudu o odpůrčí žalobě (srov. i § 16 ZKV), je obdobně využitelný i tam, kde se uplatňuje (ať již formou soupisu majetku konkursní podstaty a jemu pak oponující vylučovací žalobou nebo žalobou o peněžité plnění) nárok z právního úkonu neúčinného ze zákona.

Jinak řečeno, o neúčinné kupní smlouvě lze v posuzovaném případě hovořit nejdříve od okamžiku, kdy nastaly účinky vkladu vlastnického práva podle této smlouvy do katastru nemovitostí (od 13. 7. 1999). Formuloval-li tudíž odvolací soud závěr, že kupní smlouva o převodu nemovitostí je neúčinná dle § 14 odst. 1 písm. a) ZKV, jako předpoklad následného závěru, že pro rozpor s ustanovením § 14 odst. 1 písm. d) ZKV nemohlo být „platně vloženo“ vlastnické právo dovolatelů k nemovitostem do katastru nemovitostí, jsou tyto jeho úvahy nepřesné (před vkladem vlastnického práva do katastru nemovitostí dovolatelům náležel jen *titulus adquirendi* - převod vlastnického práva nebyl završen intabulací - takže o platném leč neúčinném právním úkonu dle § 14 odst. 1 písm. a) ZKV v této době nemělo smyslu hovořit).

Nejvyšší soud uzavírá, že proběhlo-li vkladové řízení podle kupní smlouvy jen za účasti obou stran kupní smlouvy (bez účasti správce konkursní podstaty úpadkyně) a došlo-li i tak ke vkladu vlastnického práva podle této smlouvy do katastru nemovitostí, pak zásah do práv správce konkursní podstaty plynoucích z § 14 odst. 1 písm. d) ZKV (spočívající v tom, že se měl vkladového řízení účastnit on a nikoli úpadkyně) byl jen důsledkem porušení ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) ZKV a jiné sankce než ty, jež plynou z § 14 odst. 1 písm. a) ZKV (totiž, že takto završený převod vlastnického práva je /může být/ vůči konkursním věřitelům neúčinný), odtud neplynou.

Z napadeného rozhodnutí pak není zcela zřetelné, v čem má původ skutečnost, že poté, co při zkoumání podmínek, za nichž se prosadí neúčinnost právního úkonu úpadce ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) ZKV, podrobil odvolací soud kritice úvahy soudu prvního stupně (vytýkáje mu, že věc v podstatě zkoumal z pohledu § 15 odst. 1 ZKV, který na ni nedopadá), ukončil své právní úvahy konstatováním, že kupní smlouva je ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) ZKV neúčinná již proto, že k jejímu uzavření (úpadkyní) došlo po prohlášení konkursu na majetek úpadkyně, tedy poté, co oprávnění nakládat s majetkem konkursní podstaty přešlo na správce konkursní podstaty úpadkyně. Podstatou zrušujícího usnesení odvolacího soudu ze dne 26. 2. 2004 byl totiž závazný právní názor převzatý z [R 34/1999](#), v jehož rámci odvolací soud zdůraznil, že právní úkony úpadce, týkající se majetku patřícího do konkursní podstaty, nejsou vůči konkursním věřitelům neúčinné bez dalšího, nýbrž jen tehdy, poškození-li podstatu.

Lze se jen dohadovat, že důvod, pro který se odvolací soud v napadeném rozhodnutí k názorům, jež formuloval ve zrušujícím usnesení, nikterak nevyslovil, tkví v úvaze o významu vkladového řízení, podle které se dovolatelé nestali vlastníky nemovitostí.

K tomu Nejvyšší soud, i přihlédnutím k potřebě vypořádat se v dotčeném směru s námitkami dovolatelů a tím, jak jim oponuje žalovaný, uvádí, že na závěrech, jimiž podstatu neúčinnosti právního úkonu ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) ZKV a podmínek, za nichž ji lze účinně uplatnit, popsal v [R 34/1999](#), nevidí důvodu cokoli měnit a z těchto ve své rozhodovací praxi vychází. To lze, mimo jiné, dokumentovat i tím, že ve stanovisku č. 2, na str. 459 /739/, Nejvyšší soud na [R 34/1999](#) výslovně odkazuje a zdůrazňuje, že „soudní praxe přitom vychází z toho, že tam, kde zákon o konkursu a vyrovnání označuje dlužníkův (úpadcův) právní úkon za neúčinný ze zákona (na rozdíl od neúčinnosti, jež musí být vyslovena na základě odpůrčí žaloby), správce konkursní podstaty, jenž zjistí, že šlo o právní úkon, který není z hlediska hospodářského efektu pro konkursní podstatu výhodný, sepíše majetek, který v důsledku takového úkonu ušel z konkursní podstaty, do konkursní podstaty“.

Základní teze obsažená v [R 34/1999](#), totiž, že s přihlédnutím k účelu a cíli konkursního řízení jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné jen takové právní úkony dlužníka, které poškozují konkursní podstatu (nejsou z hlediska hospodářského efektu pro podstatu výhodné) a tím zkracují uspokojení pohledávek konkursních věřitelů z dlužníkovy (úpadcovy) majetku a že právní úkony dlužníka, které konkursní podstatu rozmnožují, jsou nejen platné, ale vůči konkursním věřitelům také účinné, je přitom v souladu s tím, jak byl institut zákonné neúčinnosti právního úkonu úpadce po prohlášení konkursu vnímán teorií i v předchozích vývojových etapách českého konkursního práva (z dobové literatury k zákonu č. 64/1931 Sb. z. a n., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnací a odpůrcí, srov. např. dílo Štajgr, F.: Konkursní právo, Nakladatelství Všeherd, Praha 1947, str. 190-192).

Z [R 34/1999](#) se též podává, že i když jsou - objektivně vzato - naplněny všechny znaky neúčinnosti právního úkonu, formulované v § 14 odst. 1 písm. a) ZKV, nepřihlíží se k této neúčinnosti z úřední povinnosti, nýbrž jen tehdy, je-li uplatňována osobou k tomu oprávněnou (zde správcem konkursní podstaty). Správce konkursní podstaty se totiž může rozhodnout, že neúčinnost právního úkonu neuplatní (např. proto, že sice poškozuje konkursní podstatu, ale jeho neuplatnění je pro konkursní podstatu výhodné z jiných příčin), a pak je oprávněn požadovat, aby bylo vydáno plnění, které patří do konkursní podstaty; toto plnění může požadovat jak od druhého účastníka právního úkonu, tak i od úpadce (obdržel-li sjednané plnění) nebo od jiných osob, kterým bylo plnění podle právního úkonu poskytnuto.

Hovoří-li se nicméně v této souvislosti v ustálené judikatuře o právním úkonu, který není z hlediska hospodářského efektu pro konkursní podstatu výhodný, jde o termín vědomě se vztahující nikoliv jen k posouzení, zda u úplatných smluv nebyla porušena ekvivalentnost smluvených vzájemných plnění (takové posouzení je naopak v rozhodovací praxi soudů vlastní právním úkonům neúčinným dle § 15 odst. 1 písm. c/ ZKV), nýbrž (s přihlédnutím k tomu, že se tak děje po prohlášení konkursu, kdy výtěžek zpeněžení majetku náležejícího do konkursní podstaty má jít na účet konkursní podstaty, kde je určen k uspokojení úpadcových věřitelů) k vlastním důsledkům („k hospodářskému efektu“) takového právního úkonu pro konkursní podstatu.

Typickým příkladem úpadcovy právního úkonu, který konkursní podstatu poškozuje (žádný kladný hospodářský efekt pro ni nemá), je kupní smlouva, kterou úpadce (jako prodávající) zpeněží po prohlášení konkursu majetek náležející do jeho konkursní podstaty sice za obvyklou kupní cenu, tu však převezme od prodávajícího v hotovosti, ponechá si ji (nepředá ji do konkursní podstaty) a použije ji pro svou vlastní potřebu (např. ji utratí za poskytnuté služby).

Ze skutkového stavu věci zjištěného soudy nižších stupňů se přitom podává, že přesně o takový právní úkon v posuzované věci šlo (rozhodující část kupní ceny poté, co ji převzal, použil pro svou potřebu manžel úpadkyně a konkursní podstata z ní nic neměla).

3) K posouzení právního úkonu týkajícího se společného jmění úpadce a jeho manžela:

Nemovitosti se nacházely ve společném jmění úpadkyně a jejího manžela, přičemž kupní smlouvu uzavírali jako prodávající jak úpadkyně, tak její manžel.

Obecně platí, že činí-li manželé společně (a v intencích § 145 odst. 2 obč. zák. mimo obvyklou správu) písemný právní úkon týkající se majetku náležejícího do jejich majetkového společenství (do společného jmění manželů), pak skutečnost, že konání jednoho z nich stíhá sankce neplatnosti nebo neúčinnosti, postihuje onen společný právní úkon jako celek (i když by v případě, že by šlo toliko o právní úkon druhého z nich, bylo možné uvažovat jen o režimu jeho relativní neplatnosti ve smyslu § 40a obč. zák., ve spojení s § 145 odst. 2, větou druhou, obč. zák.). Srov. např. též rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ČR, uveřejněný pod číslem [39/1974](#) Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (pro dřívější majetkové společenství manželů - bezpodílové spoluvlastnictví manželů), jehož zásady lze

mutatis mutandis uplatnit i v režimu společného jmění manželů.

Ačkoliv tedy kupní smlouvu o převodu vlastnického práva k nemovitostem v jejich společném jmění manželů uzavřeli jako prodávající oba manželé M. a ačkoliv v konkursu tehdy byla jen R. M., závěr, že ohledně ní jde (ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a/ ZKV) o právní úkon neúčinný, platí pro společný právní úkon obou manželů (neúčinnost postihuje i konání druhého prodávajícího).

Jakkoliv lze odvolacímu soudu vytknout značnou míru nepřesnosti při formulaci závěrů, jejichž prostřednictvím usuzoval na neúčinnost zkoumané kupní smlouvy, v konečném výsledku je právní posouzení věci správné (kupní smlouva za popsaného skutkového stavu zjevně byla neúčinnou, jelikož kupní cena se do konkursní podstaty nedostala a pro konkursní podstatu nebyla uvedená transakce žádným přínosem).

Dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. proto opodstatněn není.

Pro úplnost lze (v návaznosti na úvahu odvolacího soudu ve zrušujícím usnesení ze dne 26. 2. 2004) dodat, že podle ustanovení § 31 odst. 2 písm. f) ZKV (ve znění, jež se od 25. 1. 1999 nezměnilo), pohledávkami za podstatou, pokud vznikly po prohlášení konkursu, jsou sice i nároky na vrácení plnění ze smluv, od nichž bylo odstoupeno podle § 14 odst. 1 písm. a) ZKV, to však platí jen v případě, že se takové plnění v konkursní podstatě nachází (že se do ní dostalo). Jestliže se plnění nedostalo do konkursní podstaty a ta tím nebyla obohacena, nevzniká tomu, kdo byl druhou smluvní stranou neúčinného právního úkonu, nárok na vrácení vzájemného plnění proti konkursní podstatě („za podstatou“), nýbrž proti úpadci samotnému, a nemůže být pokládán ani za konkursního věřitele (věřitele s pohledávkou, která se považuje za přihlášenou do konkursu) Srov. k tomu v literatuře např. Steiner, V.: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 1. vydání. Linde Praha, a. s., Praha 1995, str. 184-185. K tomu Nejvyšší soud poznamenává, že dovolatelé ostatně (jak patrně z dovolání) práva odstoupit od kupní smlouvy ani nevyužili.

V rozsahu, ve kterém se plnění z neúčinného právního úkonu úpadce navracené do konkursní podstaty zhodnotilo (a konkursní podstata se obohatila) vnosy toho, kdo je od úpadce smluvně nabyt (srov. tvrzení dovolatelů že do nemovitostí po uzavření kupní smlouvy investovali cca 300 000 Kč), rovněž nejde o pohledávku za podstatou (nejde o žádný z případů taxativně vypočtených v § 31 odst. 2 ZKV), potud však lze s takto vzniklou pohledávkou nakládat jako s přihlášenou pohledávkou (ve smyslu § 20a násl. ZKV) a uspokojit ji v rozvrhu poměrným způsobem stejně jako přihlášené pohledávky jiných konkursních věřitelů. Přitom se zdůrazňuje, že výše takové pohledávky není dána výší investic do příslušného majetku, nýbrž výší zhodnocení plnění z neúčinného právního úkonu, k němuž v důsledku těchto investic došlo (takovými investicemi nemusí být příslušný majetek zhodnocen vůbec).

Lze shrnout, že nakládá-li úpadce po prohlášení konkursu s majetkem náležejícím do jeho konkursní podstaty, ačkoliv toto právo náleželo správci konkursní podstaty, takové jeho jednání může poškodit dvě základní skupiny osob. K první z nich patří ti, kdož s úpadcem příslušný právní úkon sjednali a za majetek konkursní podstaty poskytli úpadci ekvivalentní protihodnotu. Druhou skupinou poškozených jsou konkursní věřitelé, neboť konkursní podstata v důsledku takového úpadcova chování zpravidla bez náhrady přichází o majetkové hodnoty, z nichž měly být poměrně uspokojeny pohledávky konkursních věřitelů. Zákon o konkursu a vyrovnání poskytuje těmto skupinám osob různou míru ochrany. První skupině (do které patří i dovolatelé) přiznává (za předpokladu, že o prohlášení konkursu nevěděla) jen možnost od smlouvy uzavřené s úpadcem odstoupit (§ 14 odst. 1 písm. a/, věta druhá, ZKV) a formou pohledávky za podstatou dle § 31 odst. 2 písm. f) ZKV si nárokovat vrácení vzájemného plnění (za předpokladu, že se vůbec dostalo do konkursní podstaty). Druhé skupině osob (konkursním věřitelům) poskytuje zákon ochranu tím, že právní úkon úpadce poškozující konkursní podstatu označuje (vůči nim) za neúčinný, čehož důsledkem je možnost

zpeněžit takový majetek a výtěžek zpeněžení použit k poměrnému uspokojení konkursních věřitelů, i když úpadce už není jeho vlastníkem.

Skutečnost, že silnější ochrana je takto poskytována konkursním věřitelům, má nepochybně svůj původ i v tom, že usnesení o prohlášení konkursu (výpis z něj) se předepsaným způsobem zveřejňuje, čímž se třetím osobám dává možnost vyhnout se neúčinným transakcím. U fyzických osob, které se nezapisovaly do obchodního rejstříku, byl údaj o prohlášení konkursu na jejich majetek i v roce 1999 zjistitelný z Obchodního věstníku, ve kterém se zveřejňují všechny konkursy prohlášené podle zákona o konkursu a vyrovnání (srov. § 2 odst. 3 nařízení vlády č. 63/1992 Sb. a pro dobu od 1. 1. 2001 pak § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 503/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Argumenty snášenými na podporu závěru, že správce konkursní podstaty musel (dříve než v roce 2002) vědět o existenci nemovitosti v B., nemají žádný vliv na výsledek řízení o vylučovací žalobě (jejich prostřednictvím se otevírá jen otázka případné odpovědnosti správce konkursní podstaty za škodu způsobenou třetím osobám v důsledku porušení povinností plynoucích mu ze zákona, jejíž řešení tomuto sporu nenáleží).

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243b odst. 2 o. s. ř.).

K opakovanému požadavku dovolatelů, aby podle § 243 o. s. ř. byla odložena vykonatelnost dovoláním napadeného rozhodnutí, Nejvyšší soud uvádí, že rozsudek, jímž byla vylučovací žaloba zamítnuta (rozsudek odvolacího soudu jej potvrzující), se nevykonává, takže odložení vykonatelnosti pojmově nepřicházelo v úvahu (srov. shodně rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem [83/2007](#) Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).